

**การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
โดยใช้แผนที่ความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
THE DEVELOPMENT OF ENGLISH READING COMPREHENSION
EXERCISES USING MIND MAPPING FOR THE TENTH GRADE
STUDENTS**

ผู้วิจัย : กนิษฐา สมนชาติ

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด 3) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แผนที่ความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 45 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และการทดสอบสมมติฐานของร้อยละคะแนนหลังเรียน และร้อยละของเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้ค่า t (t – test Dependent Samples) ผลการวิจัยมีความคาดหวังดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 75/75
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดมีพัฒนาการสูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 50

4. ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ABSTRACT

The main purposes of the research were: 1) to develop English reading comprehension exercises using mind mapping for the tenth grade students with 75/75 of efficiency standard, 2) to compare students' achievement scores before and after the use of English reading comprehension exercises using mind mapping, 3) to study the Effectiveness Index of English reading comprehension exercises using mind mapping for the tenth grade students, and 4) to study the tenth grade students' satisfaction towards the use of English reading comprehension exercises with mind mapping technique. The population of this research were the tenth grade students (Mattayom Suksa 4/5) of Nangrong Secondary School, Office of Buriram Educational Service Area 3, Buriram Province. The students studied in the first semester of 2009 academic year. The population of 45 students were selected through a purposive sampling technique. The instrument in the research involved: 1) English reading comprehension exercises using mind mapping, 2) lesson plans, and 3) the questionnaires for checking students' satisfaction through learning English reading comprehension exercises using mind mapping. The data were analyzed by using mean, standard deviation, percentage, and t – test Dependent Samples. The results of this research will be expected as follow:

1. The developed English reading comprehension exercises using mind mapping for the tenth grade students would have the efficiency value at the set standard of 75/75.

2. The tenth grade students' achievement after the use of English reading comprehension exercises using mind mapping would be higher than the achievement before the use of the exercises at .01 level of significance.

3. The tenth grade students would have the development in learning capability through English reading comprehension exercises using mind mapping higher than 50 percentage.

4. The average of the tenth grade students' satisfaction through English reading comprehension exercises using mind mapping would reach the high to the highest level.

Keywords : exercises, reading comprehension, mind mapping

บทนำ การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากสภาพแวดล้อม และปัจจัยเกื้อหนุน จะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีนโยบายให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การประยุกต์ความรู้มาใช้และการแก้ปัญหา จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปฏิบัติได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และรักการอ่าน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, 1 - 3)

สุนทร สีนธพานนท์, วิธมา ภู วรรณง, ฟองจันทร์ สุขยิ่ง, ปัญญา สังข์ภิรมย์, ศรีลักษณ์ มาโกมล, จันทร์พิณ ชุมชช และพิวัสสา นภาร์ตน์ (2545, 8) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สรุปได้ว่า เป็นการศึกษาสำหรับประชาชน โดยศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันทางสังคม องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่วนสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเน้น 2 ประเด็นหลักคือ สาระความรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

ในปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารของคนในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก จะสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้ง่ายและใช้เวลาเพียงเล็กน้อยหรือเป็นการสื่อสารแบบไร้พรหมแดน ส่งผลต่อการดำรงชีวิตและการศึกษามาก (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2543, 7 - 8) สอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539, คำนำ) ที่กล่าวถึงสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ว่า มีการติดต่อสื่อสาร การแข่งขันทางธุรกิจ การร่วมมือกัน การช่วยเหลือ และการแลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ มากขึ้น การพัฒนาสังคมและประเทศชาติเพื่อให้สามารถแข่งขันและร่วมมือกับสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ การพัฒนาบุคคลในชาติให้มี

ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ เพราะเป็นภาษาที่ใช้ทั่วโลก เช่น ในการใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) การอ่านสื่อต่างๆ ซึ่งนิยมเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ สร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร การเรียนภาษาอังกฤษ จะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกลและเกิดความมั่นใจในการสื่อสารมีเจตคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรมของชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาประจำชาติ โดยยังคงความภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทย (สุชาดา ตรีโกศล, ประพาศน์ พงษ์พิประกา และสกุลรัตน์ กุมุทมาศ, 2545, 2 - 3)

ภาษาต่างประเทศ ซึ่งในที่นี้คือ ภาษาอังกฤษ มีความสำคัญดังที่ สำลี รักสุทธี (ม.ป.ป., 5 - 6) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาอังกฤษมีความจำเป็น เพราะนอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่ต้องการและเพื่อการประกอบอาชีพแล้ว ยังใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่อรองเพื่อการแข่งขันและร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ ดังนั้นนักเรียนควรมีโอกาสฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษเพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง (Learner Independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) จากสังคมและสื่อต่างๆ อย่างไม่จำกัด

ภาษาเป็นเครื่องมือจำเป็นในการสื่อสารดังได้กล่าวแล้ว การเรียนรู้ภาษาจะต้องฝึกทักษะ 4 ด้าน คือ ทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ลักษณะการนำทักษะทางภาษามาใช้คือ นักเรียนสามารถรับสารจากทักษะฟังและอ่าน และส่งสารด้วยทักษะพูดและเขียน เมื่อนักเรียนมีความชำนาญในการใช้ทักษะทุกด้านแล้ว การสื่อสารจะประสบผลสำเร็จมาก

การอ่าน เป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และเป็นพื้นฐานในการเรียนแต่ละสาขาวิชา ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และความมีปัญญาของทรัพยากรมนุษย์ การอ่านในวิชาภาษาอังกฤษมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านทักษะการอ่าน โดยเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้การคิด การแปลความตีความ จับใจความสำคัญ รู้จักวินิจฉัย ตัดสินใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อูซา (2545, 4) นอกจากนี้ ลาวินธ์ สังขพันธ์านนท์, นิตยา วรรณกิตร์, รัญชนีย์ ศรีสมาน และเหมฤทัย บุญวรรณ (2549, 4) ได้กล่าวไว้ทั้งในลักษณะที่คล้ายกับที่กล่าวข้างต้นและในลักษณะที่แตกต่างออกไปบาง

ประการว่า การอ่านเป็นทักษะการรับสารซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทรงคุณค่าในการแสวงหาความรู้ และศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การอ่านมีหลายประเภท เช่น อ่านเพื่อความรอบรู้ ซึ่งเป็นการอ่านเพื่อเสริมประสบการณ์ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ดังนั้นเมื่อต้องการรู้กว้างขึ้นก็ควรอ่านหนังสือหลากหลายประเภท ความสำคัญของการอ่านมีประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อีก ดังที่ คณาพร คมสัน (2540, 1) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการอ่านช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ข่าวสารและความบันเทิง ทำให้ผู้อ่านได้พัฒนาความรู้ลึกซึ้งนึกคิดให้ทันต่อเหตุการณ์ และการอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่ผู้เรียนต้องใช้มากที่สุดหลังจากจบการศึกษาแล้ว

การถ่ายทอดสารโดยตัวหนังสือหรือการเขียน เป็นวิธีการสื่อสารที่แปรเปลี่ยนรูปแบบและความหมายได้น้อยที่สุด และการรับสารจากตัวหนังสือหรือการอ่าน จะเป็นวิธีรับสารที่ยากที่สุด ดังนั้นการอ่านจึงจำเป็นต้องฝึกเป็นกระบวนการ เพื่อให้สามารถใช้ในการอ่านกับการศึกษาวิชาการทุกแขนงได้ดี เพราะเมื่อเข้าใจกระบวนการอ่านแล้ว ก็สามารถนำความรู้ไปฝึกฝนทักษะการอ่านให้ดียิ่งขึ้นได้ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบแบบแผนต่อไป (ลาวัญญ์ สังขพันธ์านนท์ และคณะ (2549, 13)

ทักษะการอ่านจำเป็นต้องมีการสอนและฝึกฝนตั้งแต่ต้น คือในวัยทารก วัยอนุบาล วัยเด็ก วัยก่อนวัยรุ่น วัยรุ่น วัยเจริญพันธุ์เป็นผู้ใหญ่ และวัยชรา ในแต่ละวัยต้องมีการปลูกฝังทักษะการอ่านโดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยทักษะการอ่านออก (Decoding Skills) ทักษะการอ่านได้ (Word Processing Skills) ทักษะการอ่านเป็น (Comprehension Reading Skills) และทักษะการอ่านเก่ง (Critical Reading Skills) และต้องฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ (Study Skills) ซึ่งทักษะเหล่านี้จำเป็นต้องมีการสอนอย่างเป็นระบบ มีการฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอ และต้องมีการส่งเสริมให้อ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน เป้าหมายสูงสุดคือเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตามยุคสมัยที่ข่าวสารข้อมูลไร้พรมแดน (จินตนา ไบกาญูตี, 2547, 20-27)

แม้ว่าการอ่านจะมีความสำคัญและอยู่คู่กับการฝึกทักษะทางภาษาร่วมกับทักษะอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ แต่ในปัจจุบันยังคงพบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการอ่านไม่เหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียน ซึ่งส่งผลในทางลบต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ครู สถานศึกษา และจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ดังเช่น ในการวัดผลและประเมินผลระดับสถานศึกษา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งฝ่ายวิชาการโรงเรียนนางรอง (2551, 1-2) ได้รายงานผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 และ 2550 ว่า ในระดับช่วงชั้นที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 และผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับช่วงชั้นที่ 4

มีผลการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 2.11 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นผลการเรียนที่อยู่ในระดับพอใช้ค่อนข้างต่ำ สมควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนนางรอง ได้รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ซึ่งดำเนินการสอบโดยสำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ผลการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของโรงเรียนนางรอง ปีการศึกษา 2548 และ 2549 ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 20.05 และ 30.21 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าโดยรวมแล้ว นักเรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำคือร้อยละ 50 ของการทำแบบทดสอบได้ มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 เพียงร้อยละ 1.25 ในปีการศึกษา 2548 ซึ่งถือว่าการผ่านที่อยู่ในระดับต่ำจากที่คาดหวังไว้มาก (ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนนางรอง, 2550, ไม่มีเลขหน้า)

แนวทางในการสร้างแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานจะเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Reading Comprehension) เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น จากข้อมูลที่นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ 50 ในวิชาภาษาอังกฤษดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเกี่ยวข้องกับการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ควรจำเป็นต้องหาแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนและผลทดสอบให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการสอบทางการศึกษาระดับชาติมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเข้าสู่สังคมโลก และการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดจากการอ่าน เช่น นักเรียนไม่ทำการบ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบฝึกหัดที่เกี่ยวกับการอ่านและการตอบคำถามจากความเข้าใจ หนีเรียนในช่วงโมงภาษาอังกฤษเนื่องจากไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ อ่านภาษาอังกฤษไม่ออกและเขียนไม่ถูกต้อง ขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เมื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอาจสอบภาษาอังกฤษพื้นฐานไม่ผ่านเกณฑ์ต้องลงทะเบียนเรียนใหม่ ทำให้เสียเวลา เสียเงิน และเสียโอกาสในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการแก้ไข ก็จะทำให้เกิดผลเสียมากขึ้นทั้งต่อตัวผู้เรียนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งได้ปฏิบัติการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษอ่าน - เขียน (ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม) รหัสวิชา อ 41201 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้มีแนวคิดในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เพราะผู้วิจัยเห็นว่า ประการแรก การใช้แบบฝึกทักษะจะช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาตามแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมหลากหลายให้ได้ฝึกปฏิบัติ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการระดมสมอง (Brainstorming) ในขณะที่มีการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนได้พัฒนาสติปัญญา ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง ประการที่สองด้านนวัตกรรม ผู้วิจัยได้เลือกใช้นวัตกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนได้บูรณาการบทเรียนเพื่อนำไปแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ประการที่สาม นักเรียนได้ฝึกคิดจากการใช้แผนที่ความคิดประกอบเนื้อหาในบทเรียน มีการคิดเป็นระบบหรือมีขั้นตอน โดยที่การคิดจะเริ่มจาก คำ หรือ ประเด็นสำคัญของเรื่อง แล้วจึงเขียนรายละเอียดเพิ่มเติมในลำดับต่อมา ประการที่สี่ การเรียนรู้การอ่านโดยใช้กระบวนการประกอบกับแผนที่ความคิดจะช่วยให้ นักเรียนได้เพิ่มทักษะการอ่านยิ่งขึ้น สามารถฝึกทักษะการอ่านเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และประการที่ห้า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการวัดผลโดยใช้เครื่องมือการวัดผลที่มีคุณภาพ เพราะผ่านทฤษฎีการวัดผลที่มีประสิทธิภาพแล้ว จึงสามารถนำผลของการวัดผลประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในลำดับต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด
3. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แผนที่ความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 12 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 480 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 45 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูที่ปรึกษา ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samplings)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แผนที่ความคิด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด

2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่เดือน กันยายน พ.ศ. 2552 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2552

4. สาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย

สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ใช้สอนจำนวน 15 คาบ รวมการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสอบก่อนเรียน หลังเรียนในหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เนื้อหาที่ใช้ในการสอนวิเคราะห์และสังเคราะห์จากหลักสูตรการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับตนเอง สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสถานที่

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด

5.2 แผนการจัดการเรียนรู้ การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด

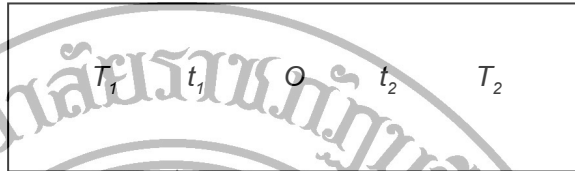
5.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก

5.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ใ้รูปแบบการทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, 249) มีรูปแบบดังนี้

ภาพ 22 สรุปขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

T_1	หมายถึง ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ก่อนเรียน)
t_1	หมายถึง ทดสอบก่อนเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้
O	หมายถึง ดำเนินการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด
t_2	หมายถึง ทดสอบหลังเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้
T_2	หมายถึง ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (หลังเรียน)

จากขั้นตอนดำเนินการทดลอง มีรายละเอียดดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest = T_1) เป็นการทดสอบก่อนเรียนทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งได้พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขแล้ว และได้นำมาทดสอบนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วบันทึกคะแนนเป็นรายบุคคล

2. ดำเนินการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและใช้แผนที่ความคิด ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ มีรายละเอียดการปฏิบัติดังนี้

2.1 ทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นการทดสอบก่อนเรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (t_1) แล้วบันทึกคะแนนผลการสอบเป็นรายบุคคล

2.2 ปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ (O)

2.3 ทดสอบหลังเรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (t_2) โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันกับข้อสอบที่ใช้สอบก่อนเรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แต่มีการเปลี่ยนสลับข้อและสลับตัวเลือก แล้วบันทึกคะแนนการสอบไว้เป็นรายบุคคล

3. ทดสอบหลังเรียน (Post test = T_2) โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้

แผนที่ความคิด ที่ใช้สอบก่อนเรียนในข้อ 1 แต่มีการเปลี่ยนสลับข้อและสลับตัวเลือก แล้วบันทึกคะแนนเป็นรายบุคคล

4. ทดสอบสมมติฐานในการเรียน โดยนำคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน (การสอบในข้อ 1) และการทดสอบหลังเรียนใน (การสอบในข้อ 3) มาเปรียบเทียบโดยใช้ค่า t (t -test Dependent Samples)

5. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด หลังจากเรียนจบ 3 หน่วยการเรียนรู้แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานในรายการต่าง ๆ ในแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 75/75 โดยคิดเป็นร้อยละจากคะแนนกระบวนการและผลลัพธ์

2. หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ ค่า t (t -test Dependent Samples)

3. หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่มีค่าของคะแนนหลังเรียนสูงขึ้น มากกว่าคะแนนก่อนเรียนร้อยละ 50 ขึ้นไป

4. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในแต่ละรายการที่ประเมิน

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

1. แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 75/75

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดมีพัฒนาการสูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 50
4. ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิดอยู่ในระดับมากขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). **หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- _____. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- คณาพร คมสัน. (2540). **การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา ไบกาญจชี. (2547, เมษายน). "วิธีสอนอ่านจับใจความแบบฝรั่ง," **วารสารวิชาการ**. 7(2) : 17-30.
- ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนนางรอง. (2550). **รายงานผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O - NET) ปีการศึกษา 2548 + 2549**. อัดสำเนา.
- ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนนางรอง. (2551). **ผลการเรียนโดยรวมแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 - 2 ปีการศึกษา 2549 - 2550**. อัดสำเนา.
- ลาวัณย์ สังขพันธานนท์, นิตยา รรภิกตร์, รัชชณี ศรีสมาน และเขมฤทัย บุญวรรณ. (2549). **การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. (2543). **หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สุคนธ์ ดินพานนท์, วิภา ณะระนอง, พงษ์จันทร์ สุขยั้ง, ปัญญา สังข์ภิรมย์, ศรีลักษณ์ มาโกมล, จันทรเพ็ญ ชุมคช, และพิวิธสา นภารัตน์. (2545). **การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

สุชาดา ตรีโกศล, ประพาศน์ พุทธิประภา, และสกุลรัตน์ กมฺพมาศ. (2545). ชุดปฏิรูป
การเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษช่วงชั้นที่ 4 ม.4 - 6. กรุงเทพฯ:
ประสานมิตร.

ลำลี รักสุทธิ. (ม.ป.ป.). ตารางวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3). กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

